

Sygn. akt IX Ka 646/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia SO Jarosław Sobierajski

Protokolant st. sekr. sądowy Magdalena Kaiser

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej T. M. L.

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2020 roku

sprawy **D. D.**

oskarżonego z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w T.

z dnia 9 maja 2019 roku sygn. akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że z orzeczenia o środka karnym zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, zawartego w punkcie 2, eliminuje wyłączenie pojazdów, do których uprawnia prawo jazdy kategorii C;

II. w pozostałym zakresie tenże wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od zapłaty wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym, którymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 646/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	o	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w T. o sygn. (...) z dnia 9 maja 2019 r.

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana

Ustalenie faktów w związku z dowodami

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Ustalenie faktów

<i>Fakty uznane za udowodnione</i>				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
<i>Fakty uznane za nieudowodnione</i>				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

<i>Dowody będące podstawą ustalenia faktów</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

<i>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Zarzut rażącej niewspółmierności orzeczenia o konsekwencjach popełnienia czynu	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Argumentacja apelacji nie przekonywała o potrzebie zmiany zgodnie z wnioskiem skarżącego orzeczenia o karze. Słusznie, zdaniem sądu odwoławczego, sąd I instancji uznał, że kara ograniczenia wolności w wysokości 1 roku i 6 miesięcy będzie w realiach przedmiotowej sprawy wystarczająca do zapewnienia realizacji celów postępowania. Sąd meriti faktycznie błędnie przekonany był, że oskarżony nigdy wcześniej nie dopuścił się żadnego przestępstwa. Na niekorzyść oskarżonego w chwili orzekania nie można było wprawdzie - jak sugerował prokurator - uwzględnić podanej przez niego samego na rozprawie okoliczności, że w przeszłości prowadzone było wobec niego postępowanie za jazdę "po alkoholu", które zakończyło się warunkowym umorzeniem		

postępowania, bowiem z danych o karalności (k. 135) wynikało, że w okresie próby nie zostało wobec niego podjęte postępowanie i wpis o warunkowym umorzeniu postępowania został usunięty z Krajowego Rejestru Karnego. Karta karna nie pozostawiała jednakże jednocześnie wątpliwości, że oskarżony - wbrew temu, co przyjął sąd meriti - nie posiadał statusu osoby niekaranej. Uwadze sądu umknęło, że dnia 20 grudnia 2018 r. uprawomocnił się wobec oskarżonego wyrok skazujący za czyn z art. 207 § 1 kk, którym orzeczono wobec niego karę karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 2-letni okres próby.

Pomimo tego, że sąd meriti błędnie traktował oskarżonego jako osobę niekaraną, wymierzonej mu kary 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności nie można było uznać za rażąco łagodną w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk. Wsiadając do samochodu bezpośrednio po spożyciu alkoholu i prowadząc go w stanie znacznej nietrzeźwości (zawartość alkoholu w jego organizmie ponad 4-krotnie przekraczała granicę wskazaną w art. 115 § 16 kk) , oskarżony w pełni świadomie rażąco naruszył jedną z podstawowych zasad porządku prawnego stojącą na straży bezpieczeństwa w ruchu. Zachowanie takie rzeczywiście było lekkomyślne i stanowiło wyraz lekceważenia dla istotnego dobra, jakim jest bezpieczeństwo w komunikacji. Okoliczność ta nie mogła jednak przesądzać o konieczności wymierzenia za przypisany mu czyn kary pozbawienia wolności, o co wnioskował skarżący. Oskarżony, choć był już wcześniej karany, nie

jawił się bynajmniej jako osoba wysoce zdemoralizowana, wobec której nie można było zasadnie sformułować przypuszczenia, że orzeczenie kary wolnościowej, nie prowadzącej do jego izolacji, zapewni realizację celów postępowania wobec niego. Z faktu warunkowego umorzenia wobec niego w przeszłości postępowania nie można było wyprowadzać negatywnych dla niego konsekwencji. Oskarżony nigdy wcześniej nie był zaś skazany za dopuszczenie się czynu skierowanego przeciwko dobrom prawnym tego samego rodzaju, co te chronione przez art. 178a § 1 kk, który obecnie naruszył. Choć popełniając ww. przestępstwo istotnie naruszył on reguły porządku prawnego, to przyznanie się przez niego do winy i deklaracja poprawy, połączona z podjęciem leczenia odwykowego ukierunkowanego na walkę z nałogiem, który przyczynił się do złamania przez niego prawa, świadczące o tym, że nie wykazywał on absolutnie nieprzejednanej postawy wobec porządku prawnego, uzasadniały przekonanie, że orzeczenie kary ograniczenia wolności w wysokości 1 roku i 6 miesięcy należy zapewni realizację celów postępowania. Okoliczności w postaci charakteru naruszonego przez niego dobra prawnego, czy nagminności tego rodzaju przestępstw - oceniane przez pryzmat określonych w art. 53 kk przesłanek, jakie należy mieć na względzie dokonując wyboru sankcji - nie dawały podstawy do przyjęcia, że niezbędne w wypadku oskarżonego było orzeczenie kary najsurowszego rodzaju. Jej wysokość należy uwzględniała eksponowane w

apelacji okoliczności popełnienia czynu.

Podzielając argumentację skarżącego, jako niesłuszne w rozumieniu art. 438 § 4 kpk ocenić należało natomiast zawężenie zakresu orzeczonego wobec oskarżonego na okres 3 lat zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych poprzez wyłącznie z niego pojazdów, do kierowania którymi uprawnia prawo jazdy kategorii "C".

Ratio legis ww. zakazu polega na tym, by z ruchu wyłączyć osoby zagrażające jego bezpieczeństwu. Wynikający z art. 42 § 2 kk obowiązek orzeczenia wobec nietrzeźwego sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji uczestniczącego w ruchu, środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów, ściśle sprzęgnięty jest zatem z celem, jaki zakaz ten ma realizować. W orzecznictwie podkreśla się w tym kontekście konieczność pozbawienia sprawcy co najmniej uprawnień do prowadzenia pojazdów tego rodzaju, którym sprawca dopuścił się przestępstwa, o ile okoliczności, pozwalające na dokonanie zagrożenia stwarzanego przez niego dla bezpieczeństwa w ruchu, nie przemawiają za tym, by rozszerzyć zakres zakazu także i na pojazdy innego rodzaju lub wręcz sprawcę wyłączyć z ruchu całkowicie.

W realiach przedmiotowej sprawy poprzestanie na orzeczeniu wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych poza tymi, do prowadzenia których uprawnia prawo jazdy kategorii „C”, jedynie formalnie czyniłoby zadość ratio legis środka karnego w postaci

zakazu prowadzenia pojazdów. Pozostawienie w jego dyspozycji uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii „C”, z których na bieżąco by korzystał, załatwiając codzienne sprawy związane z wykonywaniem czynności zawodowych, nie prowadziłoby bowiem do rzeczywistego, czasowego wyeliminowania go z ruchu, na celowość czego wskazywała całościowa ocena elementów charakteryzujących jego osobę i okoliczności jego czynu z art. 178a § 1 kk. Oskarżony nie jawił się wszak bynajmniej jako osoba, do której, jako do kierowcy pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, można mieć zaufanie. Z opinii sądowo-psychiatrycznej wynikało, że wykazywał on objawy uzależnienia od alkoholu. W dniu 7 stycznia 2019 r. zachował się wyjątkowo lekkomyślnie wsiadając do takiego pojazdu (jest nim samochód osobowy) bezpośrednio po jego spożyciu. Biegli psychiatrzy stwierdzili, że pomimo kłopotów ze zdrowiem psychicznym, podejmując tę decyzję miał w pełni zachowaną poczytalność. Oskarżony wypił kilka piw, a więc taką ilość alkoholu, że w żadnym razie nie mógł przypuszczać, że znajduje się w stanie uprawniającym go do prowadzenia pojazdów. Badanie ujawniło, że jego stężenie ponad czterokrotnie przekraczało granicę stanu nietrzeźwości. Poruszając się w tym stanie samochodem po terenie miejscowości Z., oskarżony stwarzał więc realne zagrożenie nie tylko dla bezpieczeństwa swojego, ale i innych uczestników ruchu drogowego, które kierowca musi mieć na uwadze. Zdaniem sądu odwoławczego - mając na względzie zarówno ogólne dyrektywy wymiaru środków karnych, jak i funkcję prewencyjną zakazu prowadzenia

pojazdów - uznać należało, że tylko orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, adekwatne będzie do niebezpieczeństwa, jakie może powodować uczestnictwo oskarżonego w ruchu w charakterze osoby prowadzącej tego rodzaju pojazd. Każdy pojazd mechaniczny, który prowadzony jest przez osobę – tak jak oskarżony - lekkomyślną, która z łatwością, bez refleksji nad skutkami takiego zachowania, decyduje się na uczestnictwo w ruchu, pomimo, że jej stan na to w oczywisty sposób nie pozwala, może powodować sytuacje niebezpieczne na drodze, zwłaszcza pojazd ciężarowy, do którego prowadzenia uprawnia prawo jazdy kategorii „C”. Oskarżony twierdził wprawdzie, że zaniechanie ograniczenia zakazu poprzez wyłączenie z niego pojazdów, do prowadzenia których uprawnia prawo jazdy kategorii „C”, spowoduje nieadekwatną do wagi jego czynu i jego zawinienia dolegliwość, gdyż pobawi go dochodów, z których utrzymuje nie tylko siebie, ale i opłaca alimenty, jednakże nie była to prawda. Objęcie ww. pojazdów orzeczoną zakazem wprawdzie rzeczywiście uniemożliwi mu pracę w charakterze przedstawiciela handlowego, jaką do tej pory wykonywał, jednakże wcale nie uniemożliwi mu zarobkowania. Z wyjaśnień samego oskarżonego wynikało wszak, że pomimo zatrzymania prawa jazdy i tego, że ma doświadczenie zawodowe wyłącznie w pracy w charakterze przedstawiciela handlowego, udało mu się znaleźć zatrudnienie w charakterze technika budowlanego (k. 142).

Wniosek

	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięzłe o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		

OKOLICZNOŚCI	PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwięzłe o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Rozstrzygnięcie o karze zaskarżone przez prokuratora Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyroku, które sąd odwoławczy zobowiązany był skontrolować z urzędu	
Zwięzłe o powodach utrzymania w mocy	
Prokurator niezasadnie twierdził, że orzeczona wobec oskarżonego kara ograniczenia wolności była zbyt łagodna w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk. Jako adekwatna do zawinienia oskarżonego i społecznej szkodliwości jego czynu, stanowiła ona sprawiedliwą reakcję karną, zapewniającą realizację wszystkich celów postępowania. Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących	

podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego też po dokonaniu zmiany orzeczenia o środku karnym zawartego w pkt 2 wyroku, został on w pozostałym zakresie utrzymany w mocy.	
Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Rozstrzygnięcie o środku karnym - poprzez wyeliminowanie z niego wyłączenia pojazdów, do prowadzenia których uprawnia prawo jazdy kategorii "C"	
Zwi ę z le o powodach zmiany	
Zaskarżając wyrok w ww. zakresie, skarżący zasadnie zauważył, że sąd meriti niezasadnie wyłączył z zakresu orzeczenia o środku karnym pojazdy mechaniczne, do prowadzenia których uprawnia prawo jazdy kategorii "C".	

Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylenia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwi ę z le o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.

Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	
5.3.1.4.1.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania	
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III	Na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk sąd odwoławczy zwolnił oskarżonego od zapłaty wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym, zainicjowanym przez oskarżyciela publicznego, obciążając nimi Skarb Państwa, albowiem przemawiały za tym względy słuszności, gdyż to nie jego postawa przyczyniła się do wszczęcia postępowania odwoławczego.

PODPIS